

Laanilan lukion opetussuunnitelma

Lukiokoulutuksen tehtävä on antaa opiskelijalle laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja tulevassa työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Lukiokoulutus tukee opiskelijan kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Hänellä on lukiokoulutuksen päättyessä käsitys siitä, mitkä ovat kansalaisen perusvelvollisuudet ja oikeudet Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopan unionissa. Hän tuntee myös vastuunsa kestävän kehityksen kannalta.

Lukio-opetuksen arvoperusta rakentuu suomalaiseen sivistyshistoriaan ja kulttuuriperintöön, joka on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Keskeisiä arvoja ovat elämän ja toisen ihmisen kunnioittaminen ja pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rebellisyyteen.

1.1. Laanilan lukion arvot ja toiminta-ajatus

Laanilan lukion toiminta-ajatuksena on toimia ympäristönä joka tukee opiskelijan henkistä kasvua ja oppimista. Nämä päämäärät edellyttävät sekä lukion kaikkien toimijoiden työskentelyä yhdessä asetettujen päämäärien hyväksi että opiskelijoiden erityistä vastuullisuutta niin heidän omassa työskentelyssään kuin myös kouluyhteisön jäsenenä. Vastuullisuuteen laajalti ymmärrettynä kuuluu myös kyky ymmärtää ne periaatteet jotka johtavat taloudelliseen ja luonnonvarojen käytön kannalta kestäväan kehitykseen aina yksilötasolta alkaen.

1.2 Yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija lukiokoulutuksen päättyessä tunnistaa julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä ristiriitoja ja pystyy pohtimaan kriittisesti kehityksen epäkohtia ja mahdollisuuksia. Opiskelijalla on hyvät tavat ja vuorovaikutustaidot ja hän pystyy ottamaan vastaan aikuisen ihmisen vastuun omasta ja toisten ihmisten hyvinvoinnista.

Tuetaan opiskelijan kasvua elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä luonnon ja kulttuurien monimuotoisuuden arvostamiseen kansainvälistyneessä maailmassa. Hänellä on valmiudet toimia ihmisoikeuksien, demokratian ja tasa-arvon edistämiseksi.

1.2. Yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet

Sen lisäksi mitä lukiolain mukaisesti edellytetään, on Laanilan lukion tavoitteena:

- tarjota virikkeellinen ja ilmapiiirtään avoin työskentely-ympäristö kaikille yhteisön jäsenille.

- pyrkiä tarjoamaan erilaisia oppimistapoja korostaen kuitenkin opiskelijakeskeisiä menetelmiä.
- antaa opiskelijoille vastuuta ja vapautta heidän oman opiskelunsa suunnittelussa ja pyrkiä yhteistyössä ja ennakkoluulottomasti ratkaisemaan lukiouralla ilmeneviä ongelmia siten että opiskelijat voivat edetä opinnoissaan omien kykyjensä mukaan.
- että kaikki lukio-opiskelun aloittaneet suorittavat ylioppilastutkinnon ja saavat mahdollisimman korkean jatko-opintokelpoisuuden.

2 . Opetuksen toteuttaminen

2.1. Oppimiskäsitys

2.1 Oppimiskäsitys

Oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta, jossa hän vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa ja aiempien tietorakenteidensa pohjalta käsittelee ja tulkitsee vastaanottamaansa informaatiota.

Opetuksessa tulee ottaa huomioon se, että vaikka oppimisen yleiset periaatteet ovat kaikilla samat, oppiminen riippuu yksilön aikaisemmasta tiedosta ja hänen käyttämistään oppimisstrategioista. Oppiminen on sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Yhdessä tilanteessa opittu tieto tai taito ei automaattisesti siirry käytettäväksi toisenlaisissa tilanteissa.

2.2. Opetuksen suunnittelun periaatteet

Lukio-opetuksen lähtökohdaksi on se, että opiskelijat saavat lukio-opintonsa suoritettua kolmessa vuodessa.

Lukio laatii vuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman, johon kirjataan opetuksen yleinen järjestäminen, opetustunnit ja opetuksen yhteydessä järjestettävä muu toiminta, työajat, yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa, koulutuksen hankkiminen muulta koulutuksen järjestäjältä, muulta yhteisöltä tai säätiöltä, itsenäinen opiskelu sekä muut tarpeelliset opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat.

Laanilan lukiossa koulutyön valmistelussa ja päätöksenteossa toteutetaan koulun omaa suunnittelumallia joka on opetussuunnitelman liitteenä.

2.3. Opiskeluympäristö ja –menetelmät

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus fyysisesti ja henkisesti turvalliseen opiskeluympäristöön. Opiskeluympäristö järjestetään niin, että opiskelijoiden erilaisuus, yksilölliset opiskelutaidot ja oppimistyylit otetaan huomioon.

Opetusmenetelmien perustana on yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen harjaannuttaminen opiskelussa ja muussa koulun toiminnassa. Tiedonhankinnassa, opiskelussa sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelussa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

2.3.1 Opiskeluympäristön kehittämisen painopistealueet

Opiskeluympäristöä kehitetään kohdissa 1.1. ja 1.2. ilmenevien arvojen, toiminta-ajatuksen ja tavoitteiden mukaisesti.

2.3.1 Opetuksen painotukset

Opetus painottuu kohdissa 1.1. ja 1.2. ilmenevien arvojen, toiminta-ajatuksen ja tavoitteiden mukaisesti.

2.3.2 Itsenäisen opiskelun periaatteet

Lukiokoulutus antaa valmiuksia itsenäiseen opiskeluun ja elinikäiseen oppimiseen. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa on kirjattu, mitkä kurssit voi suorittaa itsenäisesti ja kuka myöntää oikeuden kurssin itsenäiseen opiskeluun. Itsenäisen opiskelun säännöt on kirjattu oppiainekohtaisiin suunnitelmiin.

Opiskelija hakee kirjallisesti lupaa kurssin suorittamiseen itsenäisenä opiskeluna ko. opettajalta viimeistään kurssin alkamispäivänä. Mikäli itsenäinen suoritus keskeytyy, ei opiskelija voi yrittää uutta saman kurssin itsenäistä suoritusta vaan hänen on osallistuttava opetukseen. Oppiainekohtaiset kurssien opetussuunnitelmat määrittelevät, mitkä kurssit voidaan suorittaa itsenäisenä opiskeluna ja missä järjestyksessä.

2.4 Toimintakulttuuri

Ihminen oppii kaikista kokemuksistaan ja kaikesta toiminnasta, ja se ilmenee muutoksina hänen tiedoissaan, taidoissaan ja asenteissaan. Se, miten koulussa toimitaan ja millainen ilmapiiri siellä vallitsee, voi vaikuttaa ennen kaikkea asenteisiin, ei vain myönteisesti, vaan myös kielteisesti. Koulun toimintakulttuurin tavoitteena on, että jokainen opiskelija haluaa opiskella ja pystyy opiskelemaan edellytystensä mukaisesti.

Koulun tavoitteena on oppiva organisaatio, jossa niin opiskelijat, opettajat kuin henkilökuunkin tiedostavat, mitä tehdään ja miksi niin tehdään. Työyhteisö on avoin muutokselle ja jatkuvalle kehittämiselle.

Toimintakulttuuriin kuuluvat lukion säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot. Oulun opetustoimessa korostetaan yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä sekä kasvatuksen päämääränä että toimintatapana. Vastuullisuus- ja vuorovaikutustaidot ovat kansalaisyhteiskunnassa tarvittavia perustoimintoja. Ne edistävät opiskelijan mahdollisuutta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Hänellä on tilaisuus vaikuttaa työyhteisöönsä esim. oppilaskunnan toiminnan kautta. Näin opiskelija saa valmiuksia myös elämään koulun ulkopuolella.

Laanilan lukiossa toimintakulttuurilla tarkoitetaan koko yhteisön sitoutumista yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin ja toimimista niiden hyväksi. Toimintakulttuuri on siten konkretiaa omassa työssä ja yhdessä muiden kanssa. Tämä tarkoittaa opetussuunnitelman kohtien 1.1. ja 1.2. arvojen, toiminta-ajatuksen ja tavoitteiden mukaista toimintaa.

Tämä toteutuu koulun suunnittelumallissa (opetussuunnitelman liitteenä), eri toimijaryhmien yhteistyössä, oppiaine- ja kurssikohtaisessa opetuksessa, koulun yhteisessä toiminnassa ja koulun itsearvioinnissa.

Koulussa noudatettava säännöt ja suunnitelmat on laadittu ja niitä toteutetaan opetussuunnitelman kohtien 1.1. ja 1.2. mukaisesti.

2.4.1. Koulun järjestyssäännöt

Yksi opetustoimen strategian ja vision tavoitteista on toimiva ja turvallinen opiskeluympäristö. Sen takaamiseksi laaditaan koululle järjestyssäännöt. Lisäksi koululla tulee olla suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Laanilan lukion järjestyssäännöt

1. Älä häiritse muiden työskentelyä. Siihen sinulla ei ole oikeutta. Älä myöskään myöhästele.
2. Päihteiden ja huumeiden käyttö ja hallussapito sekä päihtyneenä esiintyminen on kielletty koulun tiloissa, kou-

lun alueella ja koulun tilaisuuksissa.

- 3. Tupakointi ja muu tupakatuotteiden (esim. nuuska) käyttö on kielletty koulun tiloissa ja koulun alueella.*
- 4. Polkupyörät säilytetään niille varatuilla paikoilla. Numeroidut autojen lämpöpaikat on varattu henkilökunnalle.*
- 5. Matkapuhelimen käyttö oppitunnin aikana on kiellettyä, ellei siihen anneta lupaa.*
- 6. Koulun normaalista lukujärjestyksestä poikkeavat yhteiset tilaisuudet ja tapahtumat koskevat koko kouluyhteisöä.*
- 7. Ruokailu tapahtuu siisteyttä ja hyviä tapoja noudattaen. Ruokaillessa ei saa olla ulkovaatteita päällä. Ruokailun jälkeen ruokailuvälineet ja tuolit tulee viedä niille varatuille paikoille.*
- 8. Huolehdi osaltasi siitä, että koulu ja sen ympäristö säilyvät siisteinä.*

3 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

3.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta tulee järjestää valtioneuvoston asetuksessa (955/2002) määriteltyjen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus laaja-alaisen yleissivistyksen hankkimiseen ja jäsentyneen maailmankuvan muodostamiseen. Opiskelijan tulee saada olennaista luontoa, ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuureja koskevaa eri tieteen- ja taiteenalojen tuottamaa tietoa.

Opiskelijassa tulee vahvistaa tarvetta ja halua elinikäiseen opiskeluun. Hänen opiskelu-, tiedonhankinta- ja -hallinta- ja ongelmanratkaisutaitojaan sekä omaaloitteisuuttaan tulee kehittää. Huomiota tulee kiinnittää tieto- ja viestintätekniikan monipuolisiin käyttötaitoihin. Opiskelutaidoissa tulee korostaa taitoa toimia yhdessä toisten kanssa erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Yhteistyössä tarvittavina taitoina ja valmiuksina tulee edistää itsensä ilmaisemisen taitoja, myös toisella kotimaisella kielellä ja vierailta kielillä, valmiutta ottaa muut huomioon ja valmiutta muuttaa tarvittaessa omia käsityksiään ja omaa toimintaansa. Yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja tulee kehittää yhteisöllisen opiskelun erilaisten muotojen avulla.

Opiskelijan tietoisuutta ihmisten toiminnan vaikutuksesta maailman tilaan tulee kehittää. Lukion tulee kehittää opiskelijan taitoa tunnistaa ja käsitellä yksilöllisiä ja yhteisöllisiä eettisiä kysymyksiä. Opiskelijan tulee saada tilaisuuksia pohtia erilaisia vaihtoehtoja, tehdä valintoja ja tiedostaa valintojen välittömiä ja välillisiä seurauksia. Lu-

kion tulee pyrkiä siihen, että opiskelijalle kehittyy halu ja kyky toimia demokraattisessa yhteiskunnassa vastuullisesti huomioiden oma ja muiden hyvinvointi.

Opetuksen tulee lujittaa opiskelijan itsetuntoa ja auttaa häntä tunnistamaan persoonallinen erityislaatunsa. Opiskelijaa tulee rohkaista ilmaisemaan eri tavoin omia havaintojaan, tulkintojaan ja esteettisiä näkemyksiään. Lukio-opetuksen tulee kannustaa opiskelijoita taiteelliseen toimintaan, taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapaan.

Lukio-opetuksen tulee antaa opiskelijalle valmiuksia suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opiskelijaa perehdytetään työ- ja elinkeinoelämään sekä yrittäjyyteen. Tavoitteena on, että lukion päätyttyä opiskelija pystyy kohtaamaan joustavasti muuttuvan maailman haasteet, tuntee vaikuttamisen keinoja ja hänellä on halua ja rohkeutta toimia. Hänen tulee saada edellytykset monipuoliseen ja täysipainoiseen elämään ihmisenä olemisen eri rooleissa.

3.2 Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatusta- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Niissä on kysymys koko elämäntapaa koskevista asioista.

Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa

- havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä,
- esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta,
- arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä
- tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen.

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan myös muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa oppiaineeseen luontuvalla tavalla sekä lukion toimintakulttuurissa. Aihekokonaisuuksien pääasiat sisältyvät perusteiden ainekohtaisiin osiin. Aihekokonaisuuksia täydennetään, ajankohtaistetaan ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Se merkitsee osallistumista ja vaikuttamista yhteiskunnan eri alueilla poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan sekä kulttuurielämään. Osallistumisen tasot ovat paikallinen, valtakunnallinen, eurooppalainen sekä globaali.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää demokraattisen yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja ihmisoikeuksien tuntemustaan
- osaa muodostaa oman perustellun mielipiteensä ja keskustella siitä kunnioittaen muiden mielipiteitä
- tuntee yhteiskunnan erilaisia osallistumisjärjestelmiä sekä niiden toimintatapoja
- haluaa osallistua lähiyhteisön, kotikunnan, yhteiskunnan ja elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen yksilönä ja ryhmässä sekä vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- omaksuu aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja, mahdollisuuksia ja toimintaperiaatteita
- ymmärtää työn merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle
- tuntee kuluttajan vaikuttamiskeinot ja osaa käyttää niitä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisen pääpainon tulee olla käytännön harjoittelussa sekä omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten luomisessa. Koulun oman aktiivisen toiminnan lisäksi tällaista opiskeluympäristöä voidaan kehittää yhteistyössä muiden yhteiskunnan elimien, erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Lukioyhteisössä tulee luoda edellytyksiä osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemiselle. Nämä ovat tärkeitä elämänilon, mielenterveyden ja jaksamisen lähteitä. Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Aihekokonaisuus kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta perheessä, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnan jäsenenä. Se vakiinnuttaa hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää arkiosaamista, jota jokainen tarvitsee kaikissa elämänvaiheissa ja erityisesti elämän kriisitilanteissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ilmaista tunteita ja näkemyksiä vuorovaikutustilanteissa yhteisödynamiikkaa kehittävällä tavalla sekä käsitellä myös pettymyksiä, ristiriitaisia kokemuksia ja konflikteja väkivallattomasti
- rohkaistuu ottamaan yksilöllistä vastuuta opiskeluyhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä sekä ottamaan itse vastaan yhteisön tukea
- osaa arvioida, mitkä yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat tai rakenteelliset tekijät edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja mitkä voivat ne vaarantaa

- toimii niin, että hän vaikuttaa myönteisesti opiskeluyhteisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tunnistaa vakavat ongelmat sekä osaa niiden ilmaantuessa hakea apua ja käyttää hyvinvointipalveluita tai ryhtyä muihin tarkoituksenmukaisiin toimiin myös poikkeustilanteissa
- osaa kohdata muutoksia ja epävarmuutta sekä rakentaa pohjaa uusille mahdollisuuksille.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskokemus on yleensä samanaikaisesti fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen. Kysymys oikeudenmukaisuuden toteutumisesta liittyy siihen olennaisena osana. Kokemus on yksilöllinen, mutta sen perusta yhteisöllinen.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Ihmisen tulee oppia kaikessa toiminnassaan sopeutumaan luonnon ehtoihin ja maapallon kestäväyden rajoihin. Lukion tulee kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävä kehityksen puolesta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee perusasiat kestävä kehityksen ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden samanaikainen toteuttaminen tekee kehityksestä kestävä
- osaa mitata, arvioida ja analysoida sekä luonnonympäristössä että kulttuuri- ja sosiaalisessa ympäristössä tapahtuvia muutoksia
- pohtii, millainen on kestävä elämäntapa, luontoa pilaamaton ja ekotehokas tuotanto ja yhdyskunta, sosiaalista pääomaansa vahvistava yhteisö ja yhteiskunta sekä luontoperustastaan ylisukupolisesti huolehtiva kulttuuri
- osaa ja tahtoo toimia kestävä kehityksen puolesta omassa arjessaan, lukiolaisena, kuluttajana ja aktiivisena kansalaisena
- osaa tehdä yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kestävän kehityksen haasteita tulee oppia tarkastelemaan monista näkökulmista: Selvitetään, miten ihmistoiminta on vaikuttanut ympäristöön ja miten ihmisen tapa muokata ympäristöjään on muuttunut kulttuurievoluution aikana. Analysoidaan maailmanlaajuisia ympäristöuhkia ja niiden syitä sekä keinoja korjata kehityksen suuntaa. Tarkastellaan väestönkasvuun, köyhyyteen ja nälkään liittyviä ongelmia. Arvioidaan aineiden ja energian kiertokulkua luonnossa ja tuotantjärjestelmissä sekä opetellaan säästämään energiaa ja raaka-aineita. Pohditaan, millaista voisi olla taloudellinen kasvu, joka ei perustu raaka-aineiden ja energian käytön lisäämiseen, ja mikä merkitys talouden vakaudella on ympäristönsuojelulle ja ihmisten hyvinvoinnille. Tutustutaan kestävä kehityksen periaatteita toteuttaviin yrityksiin ja teknologioihin sekä opitaan käyttämään kuluttajan vaikutuskeinoja. Selvitetään, miten ihmisen toiminnot voivat sopeutua ympäristöihinsä kulttuuriperintöä arvostaen ja luonnon monimuotoisuutta vaarantamatta. Harjoitellaan kestävä elämäntavan käytäntöjä ja selvitetään niiden rakenteellisia edellytyksiä. Opetukseen ja lukion arkeen tuodaan esimerkkejä onnistuneista käytännöistä.

Rohkaistuakseen aktiiviseksi kestävän kehityksen edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla eettisillä, käytännöllisillä, taloudellisilla, yhteiskunnallisilla ja ammatillisilla valinnoillaan on merkitystä. Kestävän kehityksen edistämisessä tulee luoda yleiskuva muutostarpeiden mittavuudesta ja siitä, että tarvittaviin tuloksiin päästään vain laajalla yhteistyöllä. Opetuksen lisäksi kestävään elämäntapaan kannustavat mahdollinen lukion oma ympäristöohjelma tai kestävän kehityksen ohjelma sekä ympäristötietoinen toimintakulttuuri.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Lukiokoulutuksen tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään äidinkielen, menneisyyden jäsentämisen, uskonnon, taide- ja luontokokemusten sekä muiden opiskelijalle merkityksellisten asioiden avulla. Opiskelijan tulee tietää, mitä yhteiset pohjoismaiset, eurooppalaiset ja yleisinhimilliset arvot ovat ja miten ne tai niiden puute näkyvät omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa. Lukion tulee tarjota opiskelijalle runsaasti mahdollisuuksia ymmärtää, miten kulttuuriperintömme on muodostunut ja mikä voi olla hänen tehtävänsä kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja uudistajana.

Lukion tulee vahvistaa opiskelijan myönteistä kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta, joiden perustalta on mahdollista saavuttaa kulttuurien välisen toiminnan taito ja menestyä kansainvälisessä yhteistyössä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurikäsitteen erilaisia tulkintoja ja osaa kuvata kulttuureiden erityispiirteitä
- tuntee henkistä ja aineellista kulttuuriperintöä
- on tietoinen omasta kulttuuri-identiteetistään, tietää mihin kulttuuriseen ryhmään hän tahtoo kuulua ja osaa toimia oman kulttuurinsa tulkkina,
- arvostaa kulttuureiden monimuotoisuutta elämän rikkautena ja luovuuden lähteenä sekä osaa pohtia tulevan kulttuurikehityksen vaihtoehtoja
- osaa kommunikoida monipuolisesti myös vierailta kielillä kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kanssa
- pyrkii toimimaan aktiivisesti keskinäiseen kunnioittamiseen perustuvan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kulttuuriympäristönä ja hyviin tapoihin sekä lukion omiin traditioihin, juhliin ja muihin tapahtumiin. Opiskelijoita kannustetaan monikulttuuriseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehittämisen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämänsä laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikanaan. Teknologian perustana on luonnossa val-

litsevien lainalaisuuksien tunteminen. Teknologia sisältää tiedon ja taidon suunnitella, valmistaa ja käyttää teknologisia tuotteita, prosesseja ja järjestelmiä. Opetuksessa korostetaan teknologian ja yhteiskunnan kehittymisen vuorovaikutteista prosessia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnontieteiden ja muiden tieteenalojen tietoa pohtiessaan teknologian kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ja osaa arvioida ihmisen suhdetta nykyteknologiaan sekä osaa arvioida teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan
- osaa arvioida teknologian kehittämistä ohjaavia eettisiä, taloudellisia, hyvinvointi- ja tasa-arvonäkökohtia sekä ottaa perustellen kantaa teknologisiin vaihtoehtoihin
- ymmärtää teknologian ja talouden vuorovaikutusta sekä osaa arvioida teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työn sisältöön ja työllistymiseen
- oppii yrittäjyyttä ja tutustuu paikalliseen työelämään.

Aihekokonaisuuden tulee ohjata opiskelija pohtimaan teknologian kehittämistä suhteessa yhteiskunnallisiin muutoksiin historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja hallitsemaan teknologiaa. Hänen on opittava teknologian kehittämistyöhön kuuluvaa innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja. Hänen tulee oppia tarkastelemaan teknologian arvolähtökoh- tia ja seurannaisvaikutuksia. Nykyihmisen riippuvuutta teknologiasta tulee tutkia ja pohtia yksilön, työelämän ja vapaa-ajan kysymyksinä. Erityisesti kiinnitetään huomio- ta ihmisen perustarpeiden näkökulmasta välttämättömään ja ei-välttämättömään tek- nologiaan. Opiskelijaa kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen sekä osallistumaan yksilönä ja kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sitä koskevaan päätöksente- koon.

Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla eri alojen tek- nologioihin. Näitä ovat esimerkiksi hyvinvointi ja terveys, informaatio ja viestintä, muotoilu ja musiikki, ympäristönsuojelu, energiantuotanto, liikenne sekä maa- ja met- sätalous.

Viestintä- ja mediaosaaminen

Lukio-opetuksen tulee tarjota opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä kulttuuris- samme. Lukion tulee vahvistaa opiskelijan aktiivista suhdetta mediaan ja valmiutta vuorovaikutukseen sekä yhteistyötä paikallisen/alueellisen median kanssa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään mediavaikutuksia, median roolia viihdyttäjänä ja elämysten antajana, tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana, käyttäytymismallien ja yhteisöllisyyden kokemusten tarjoajana sekä maailman- ja minäkuvan muokkaajana. Opiskelija havainnoi ja erittelee kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta to- dellisuuteen. Opiskelija oppii huolehtimaan yksityisyyden suojastaan, turvallisuudes- taan ja tietoturvastaan liikkeussaan mediaympäristöissä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa riittävät viestien tulkinta- ja vastaanottotaidot: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja
- osaa käsitellä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä: hän oppii vastuuta median sisältötuottamisessa, käytössä ja mediakäyttäytymisessään
- saa paremmat vuorovaikutus-, viestintä- ja vaikuttamistaidot
- pystyy tuottamaan mediatekstejä ja monipuolistamaan ilmaisullista osaamistaan tuottaessaan itse mediatekstien sisältöjä ja välittäessään niitä
- tottuu käyttämään mediaa opiskelun välineenä ja opiskeluympäristönä, harjaantuu käyttämään mediaa opiskeluun liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä tiedonhankinnassa ja -välittämisessä
- tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- saa tietoa viestintäalasta, mediatuotannosta ja tekijänoikeuksista.

Mediaosaaminen on lukiossa sekä taitojen että tietojen oppimista. Media on sekä opiskelun kohde että väline. Mediakasvatus on verbaalisten, visuaalisten, auditiivisten, teknisten ja yhteiskunnallisten taitojen sekä opiskelutaitojen kehittämistä. Se edellyttää oppiaineiden välistä yhteistyötä ja yhteistyötä eri viestintävälineiden kanssa sekä oppimista aidoissa toimintaympäristöissä. Lukion eri oppiaineiden on määriteltävä ja rakennettava suhteensa mediaan ja siinä tapahtuvaan kommunikaatioon, sen tekniikkaan, sisältöihin, materiaaleihin ja sen ympärille syntyvään mediakulttuuriin. Mediaosaamisessa korostuvat monivälineisyys ja visuaalisuus.